

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МЕДИКО-ПРИРОДНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

Кафедра медсестринства

Затверджую

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Організація медсестринського догляду при наданні
паліативної та хоспісної допомоги

Ступінь вищої освіти «магістр»

Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність: 223 «Медсестринство»

Освітня програма «Медсестринство»

Миколаїв 2023

Робоча програма навчальної дисципліни «Організація медсестринського догляду при наданні паліативної та хоспісної допомоги» для студентів ступеня вищої освіти «магістр».

За спеціальністю 223 «Медсестринство»

Розробник: Бугрім Т.В.— доцент кафедри медсестринства

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри медсестринства

Протокол № 2 від 26.09.2023р.

Завідувач кафедри медсестринства Габрель Р.Т.

Робочу програму погоджено Вченою радою університету

Протокол № 3 від 28.09.2023р.

Голова Вченої ради Михайло ВОЛКОВ

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»	Цикл професійної підготовки	
Мова викладання – Українська мова	Спеціальність: 223 «Медсестринство»	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин - 90		2-й	
		Семестр	
		3-й	
Тижневих годин для форм навчання: ОФН – 3 год.	Другий магістерський рівень	Лекції	
		14 год.	
		Семінарські, практичні	
		28 год.	
		Лабораторні	
		- год.	
		Самостійна робота	
48 год.			
		Вид контролю: іспит	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для очної форми навчання – 90 год.: 42 год. – аудиторні заняття, 48 год. – самостійна робота (47 % до 53 %).

ВСТУП

РП «Організація медсестринського догляду при наданні паліативної та хоспісної допомоги» складена відповідно до освітньо-професійної програми (далі – ОПП) «Сестринська справа» та проекту Стандарта вищої освіти України (далі – Стандарт), другий (магістерський) рівень, галузі знань 22 “Охорона здоров'я”, спеціальності 223 «Медсестринство»

Опис навчальної дисципліни

Початок ХХІ століття знаменується постарінням населення, зростанням онкологічної захворюваності, поширенням СНІДУ, збільшенням числа хворих з хронічними прогресуючими захворюваннями, що призводить до появи великої групи інкурабельних хворих, що випробовують найсильніші страждання і що потребують адекватної комплексної медико-соціальної допомоги.

Прогрес медицини як науки, вдосконалення медичних технологій в останні десятиліття привели до того, що велика частина пацієнтів, які в колишні часи приречені були б на смерть, сьогодні виживають ціною свого перетворення в хронічних хворих. Як правило відходу з життя цих хворих передують кінцевий період тривалістю від декількох тижнів до декількох місяців, в якому спектр симптомів визначається не лише основним, але і супутніми захворюваннями, побічними ефектами терапії, психологічними і соціальними наслідками, пов'язаними з наявністю хронічного прогресуючого захворювання.

Проблему також загострюють складнощі, пов'язані з відходом за такими хворими, медичними обслуговуванням, добуванням знеболювальних засобів, відсутністю і дорожнечою багатьох препаратів, дефіцитом середнього і молодшого медперсоналу, нестачею транспортних засобів для здійснення допомоги вдома.

Змістом програми «Організація медсестринського догляду при наданні паліативної та хоспісної допомоги» складено відповідно до основних принципів, закріплених у визначенні паліативної допомоги Всесвітньої організації охорони здоров'я.

Паліативна допомога - це активна всебічна допомога пацієнтам, захворювання яких прогресує незважаючи на проведення спеціального лікування. Полегшення болю і інших симптомів, а також рішення соціальних, психологічних і духовних проблем є головним завданням.

Паліативна допомога затверджує життя і вважає смерть природним процесом; вона не має наміру ні наблизити, ні віддалити настання смерті. Її основним завданням є забезпечення найкращої якості життя пацієнта до самого моменту смерті.

Організація навчального процесу здійснюється за вимогами Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи, заснованої на поєднанні технологій навчання за розділами та залікових кредитів оцінки – одиниць виміру навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для засвоєння дисципліни або її розділу.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Організація медсестринського догляду при наданні паліативної та хоспісної допомоги» є комплекс теоретичних та практичних питань, спрямованих на засвоєння здобувачем вищої освіти основних принципів, закріплених у визначенні паліативної допомоги: це активна

всєбїчна допомога пацїєнтам, захворювання яких прогресує незважаючи на проведення спецїального лїкування, полегшення болю і інших симптомів, а також рїшення соцїальних, психологїчних і духовних проблем.

Метою викладання навчальної дисциплїни «Органїзацїя медсестринського догляду при наданнї палїативної та хоспїсної допомоги» є пїдвищення професїйних та наукових знань і навичок, що дасть можливїсть медичнїй сестрї стати конкурентоспроможною і вирїшувати професїйнї задачї з палїативної допомоги та хоспїсної не тїльки в закладах України, а й за її межами.

Мїждисциплїнарнї зв'язки: вїдповїдно до примїрного навчального плану, вивчення навчальної дисциплїни «Органїзацїя медсестринського догляду при наданнї палїативної та хоспїсної допомоги» здїйснюється в 2 му семестрї, коли ЗВО набутї вїдповїднї знання при навчаннї в медичному коледжї та в бакалавратї з основних базових дисциплїн: медичної бїологїї, медичної та бїологїчної фїзики, анатомїї людини, фїзїологїї, бїологїчної та бїоорганїчної хїмїї, медичної хїмїї, гїстологїї, цитологїї та ембріологїї, мїкробїологїї, вїрусологїї та їмунологїї, «Обстеження та оцїнки стану здоров'я людини», «Клїнїчної фармакологїї з токсикологїєю», «Клїнїчного медсестринства у внутрїшнїй медицинї», з якими їнтегрується програма клїнїчного медсестринства. формує засади органїзацїя та здїйснення здобувачем вищої освїти медсестринського процесу при роботї в ЛПЗ палїативної допомоги;

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання навчальної дисциплїни «Органїзацїя медсестринського догляду при наданнї палїативної та хоспїсної допомоги» є пїдвищення професїйних та наукових знань і навичок, що дасть можливїсть медичнїй сестрї стати конкурентоспроможною і вирїшувати професїйнї задачї з палїативної допомоги не тїльки в закладах України, а й за її межами.

1.1. Основними завданнями вивчення дисциплїни «Органїзацїя медсестринського догляду при наданнї палїативної та хоспїсної допомоги» є

1. Адекватне знеболення і купїрування інших фїзичних симптомів
2. Психологїчна пїдтримка хворих і залицяння родичїв.
3. Вироблення вїдношення до смертї як до нормального етапу шляху людини.
4. Задоволення духовних потреб хворого і його близьких. Система пїдтримки, що дозволяє пацїєнтам жити як можна активнїше до самого моменту смертї.
5. Вирїшення соцїальних і юридичних питань.
6. Вирїшення питань медичної етики.

1.2. Компетентностї та результати навчання, формуванню яких сприяє дисциплїна (взаємозв'язок з нормативним змїстом пїдготовки здобувачїв вищої освїти, сформульованим у термїнах результатїв навчання у ОПП та Стандартї).

1.3.1. Вивчення навчальної дисциплїни забезпечує опанування студентами компетентностей:

їнтегральнї:

Компетентностї та результати навчання.

Згїдно з вимогами стандарту дисциплїна забезпечує набуття здобувачами вищої освїти компетентностей:

- *їнтегральнї:*

здатнїсть розв'язувати типовї та складнї спецїалїзованї задачї та практичнї проблеми у професїйнїй дїяльностї у галузї охорони здоров'я, або у процесї

навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.

- загальні:

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
7. Здатність працювати в команді.
8. Навички міжособистісної взаємодії.
9. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
10. Здатність спілкуватись іноземною мовою
11. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
12. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
14. Прагнення до збереження навколишнього середовища.
15. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

– спеціальні (фахові, предметні):

1. Здатність до встановлення попереднього клінічного діагнозу захворювання
2. Навички збирання інформації про пацієнта
3. Навички виконання медичних маніпуляцій
4. Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні захворювань
5. Здатність до визначення лікувального харчування при лікуванні захворювань
6. Здатність до проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів
7. Здатність до ведення медичної документації
8. Здатність до проведення заходів щодо організації та інтеграції надання медичної допомоги
9. Здатність до оцінювання впливу навколишнього середовища на стан здоров'я населення (індивідуальне, сімейне, популяційне)
10. Здатність до оцінки впливу соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я індивідуума, сім'ї, популяції
11. Здатність до проведення заходів щодо забезпечення якості та безпеки медичної допомоги
12. Здатність навчати молодших спеціалістів (сестер медичних) складним навичкам догляду за пацієнтами та реалізації плану медсестринських втручань;
13. Дотримуватись правил етики та деонтології у спілкуванні з пацієнтами;
14. Знати чинні накази МОЗ України та контролювати їх виконання молодшими спеціалістами.

1.3.2. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття здобувачами вищої освіти наступних програмних результатів навчання:

ПРН 1. Володіти професійними знаннями; вміти формулювати ідеї, концепції з метою використання в роботі академічного або професійного спрямування.

ПРН 3. Виконувати управлінські функції та організовувати надання якісних послуг у сфері охорони здоров'я..

ПРН4. Застосовувати фахові знання сформовані на основі світових наукових джерел медичної інформації.

ПРН5. Здійснювати мотивацію та стимулювання в набутті знань з метою удосконалення власних професійних умінь, навичок.

ПРН6. Виявляти активність, підтримувати лідерство у вирішенні проблемних питань, пов'язаних з професійною діяльністю

ПРН 7. Застосовувати етико-деонтологічні засади у професійній діяльності, з метою вирішення проблемних питань щодо особистісних переконань та етичних міркувань.

ПРН 8. Розробляти та впроваджувати плани професійної діяльності, виявляти професійні проблеми і знаходити шляхи їх конструктивного розв'язання.

ПРН 9. Проявляти позитивну професійну, соціальну та емоційну поведінку і адаптувати її до системи загальнолюдських цінностей, самостійність і відповідальність у роботі..

ПРН 10. Ідентифікувати, імітувати, демонструвати та контролювати виконання професійних навичок та умінь.

ПРН 11. Розробляти заходи з профілактики захворювань та сприяти їх реалізації на практиці.

ПРН 12. Застосовувати стандарти професійної діяльності.

ПРН 13. Ідентифікувати, аналізувати ризики, пов'язані з хворобами цивілізації, їх вплив на здоров'я населення.

ПРН 14. Оцінювати ризики та планувати відповідні дії у випадках надзвичайних ситуацій в сфері охорони здоров'я.

ПРН 15. Впроваджувати стандарти професійної діяльності

1.3.3. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних соціальних навичок (Soft skills):

- Комунікативні навички
- Здатність працювати в команді, спілкуватися з людьми і управляти конфліктами вміння оцінювати і аналізувати ситуації
- Здатність до організації, планування та ефективного виконання проектів і завдань
- Здатність виконувати роботу професійно, відповідально
- Здатність проявляти емоційний інтелект у взаємодіях з колегами, клієнтами, з керівником, почуттям такту і своєчасності реакції.

3. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Основні принципи та методи паліативної і симптоматичної допомоги .

Концепція та основні відмінності паліативної медичної допомоги, паліативна медицина, основні розділи паліативної медицини. Визначення паліативної допомоги; якість життя. Поняття «невиліковна хвороба». Організаційні основи паліативної допомоги в практиці, в хоспісі і амбулаторних умовах. Розвиток паліативної допомоги. Актуальні проблеми паліативної допомоги. Хто являється

паліативним пацієнтом. Хто забезпечує паліативну допомогу. Де надають паліативну допомогу. Нормативно-правове забезпечення паліативної допомоги.

Порядок надання паліативної та хоспісної допомоги, завдання служби паліативної та хоспісної допомоги, організація первинної та загальної паліативної і хоспісної допомоги в амбулаторних та стаціонарних умовах, спеціалізований заклад охорони здоров'я особливого типу - "хоспіс"; основні завдання хоспісу. Основні принципи і методи паліативної і симптоматичної допомоги. Обґрунтування переходу від радикального до паліативного лікування.

Тема 2. Етичні, психосоціальні, релігійні і культурні проблеми паліативної та хоспісної медицини.

Методи оцінки якості життя хворих та визначення основних чинників, які впливають на нього, забезпечення якості життя. Етичні, психосоціальні, релігійні і культурні проблеми паліативної та хоспісної медицини. Методи надання паліативним хворим та членам їх родин психологічної, соціальної, духовної, моральної підтримки. Підготовка і навчання медичного персоналу. Методи розвитку та підтримки волонтерського руху в галузі хоспісної допомоги. Етичний аспект прийняття рішень. Належне лікування: припинення або переривання терапії. Рішення про відмову від серцево-легеневої реанімації. Медичне сприяння вмиранню: евтаназія і асистуюче самогубство; паліативна седація. Безперервна глибока седація аж до смерті пацієнта. Важливість правильної комунікації. Як повідомляти погані новини. Як впоратися з невизначеністю. Надія. Робота з сім'єю.

Розвиток служби паліативної допомоги для пацієнтів з непухлинними хворобами. Удосконалення навичок паліативної допомоги в різних умовах. Паліативна допомога людям і потреби людей поважного віку. Послуги хоспісу для пацієнтів з деменцією.

Тема 3. Психологічні аспекти, духовні питання і переживання тяжкої втрати.

Вплив хвороби, яка обмежує тривалість життя. Втрата і зміна ролі. Заперечення. Гнів. Тривога і депресія. Загальна підтримка. Інші проблеми. Замкнутий пацієнт. Пацієнти, за якими важко доглядати. Причини духовного страждання. Оцінка духовних потреб хворого. Як вирішувати духовні питання. Релігійні потреби. Значення особистих переконань лікаря. Моделі переживання горя. Допомога в переживанні тяжкої втрати. Допомога після смерті.

Тема 4. Боротьба з болем.

Діагностика і класифікація болю, діагностика різних видів болю, психологічні фактори, які впливають на сприйняття болю фармакологічні методи і засоби знеболення. Організація знеболення в амбулаторних умовах. Визначення болю. Клінічні класифікації хронічного больового синдрому. Причини та механізми розвитку больового синдрому. Фактори, які видозмінюють сприйняття болю хворим. Діагностика болю, методи оцінки інтенсивності болю. Симптоми в кінці життя. Методи і засоби лікування хронічного больового синдрому. Класифікація методів знеболення: хірургічний, променевий та хіміотерапевтичний методи знеболення. Медикаментозна терапія (правила призначення ненаркотичних і наркотичних анальгетиків). Ад'ювантні анальгетики. Альтернативні способи

введення ліків. Реалістичні очікування. Догляд за хворими. Сестринський догляд в паліативній медицині. Основні компоненти і принципи догляду в паліативній медицині

Тема 5. Синдром хронічної втоми. Синдром анорексії/кахексії. Депресія та психічні розлади у онкологічних хворих.

Втома визначається як розлад, що характеризується станом загальної слабкості і нездатністю мобілізувати достатньо енергії для виконання повсякденної діяльності. Втома є найбільш поширеним симптомом, який відчуває практично кожен онкохворий. Пов'язана з пухлиною втома відрізняється тим, що її важко полегшити і вона не зникає після сну і відпочинку.

Тема 6. Типові клінічні симптоми в паліативній та хоспісній медицині.

Бактеріальні інфекції у онкологічних хворих. Грибкові та вірусні інфекції як ускладнення протипухлинної терапії. Нейтропенія, нейтропенічна лихоманка та сепсис. Хронічна анемія та тромбоцитопенія. Симптоматичне лікування порушень травлення. Легеневі ускладнення та порушення дихання, які вимагають паліативного та симптоматичного лікування. Симптоматичне лікування порушень дихання і урогенітальних симптомів. Кардіальні ускладнення терапії раку. Кардіотоксичність протипухлинної терапії. Рак та тромбоз. Ураження шкіри під час проведення протипухлинної терапії. Медикаментозні і хірургічні методи профілактики і лікування. Клініка та діагностика ураження кісток. Костно-модельюча терапія ускладнень раку (бісфосфонати). Профілактика остеопорозу під час проведення ад'ювантної гормонотерапії у пацієнток на рак грудної залози. Розлади сечостатевої системи, які вимагають паліативного та хірургічного втручання (катетеризація або стентування).

Тема 7. Паліативна онкологія. Надання паліативної та хоспісної допомоги пацієнтам із злоякісними новоутвореннями.

Організаційна модель системи паліативної медичної допомоги інкурабельним онкологічним хворим. Психологічний статус онкологічних хворих і проблеми їх реабілітації. Психотерапевтична реабілітація онкологічних хворих. Групи самодопомоги в паліативному лікуванні. Створення системи паліативної і протибольової допомоги онкологічним хворим. Допомога онкологічним хворим при неврологічних симптомах. Роль сестринського персоналу у наданні паліативної допомоги. Робота сімейної медсестри з онкологічними хворими.

Тема 8. Психологічні та психотерапевтичні аспекти паліативної та хоспісної медицини. Симптоматичне лікування психічних і неврологічних порушень.

Психічні порушення. Тривога. Панічні атаки. Депресія. Ризик самогубства. Безсоння. Раніше виявлене психічне захворювання. Делірій. Деменція. Підвищений внутрішньочерепний тиск. Судоми. Безсудомний епілептичний статус. Міоклонія. М'язові судоми (кramп).

Тема 9. Закономірності розвитку та перебігу хронічних невиліковних хвороб, концепція якості життя.

Зняття фізичного та емоційного стресу при роботі з невиліковними хворими. Моральні концепції, принципи і традиції медсестринської деонтології

Тема 10. Паліативна допомога хворим з інфекційними захворюваннями. Надання паліативної та хоспісної допомоги пацієнтам із ВІЛ/СНІД та туберкульозом.

ВІЛ-інфекція та СНІД у ХХІ сторіччі: медичні та соціальні проблеми. Етіологія та патогенез ВІЛ-інфекції та СНІДу: молекулярна біологія, патофізіологія, клінічна біохімія. Клініка, діагностика, лікування ВІЛ-інфекції. Паліативна допомога в термінальних стадіях ВІЛ/СНІД. Біоетичні та юридичні проблеми ведення пацієнтів у термінальний період розвитку ВІЛ-інфекції. Паліативна і хоспісна допомога пацієнтам з інкурабельними формамитуберкульозу, зокрема ВІЛ-асоційованого туберкульозу.

Тема 11. Особливості надання паліативної допомоги пацієнтам поважного віку. Основи геронтології. Основні завдання геріатричної допомоги в Україні.

Особливості надання паліативної допомоги пацієнтам літнього віку. Постаріння населення у світі та в Україні . Демографічні наслідки та проблема надання медичної допомоги в кінці життя. Біологічні та соціально-психологічні аспекти старіння і старості. Психологічні властивості пацієнтів літнього віку в контексті невиліковного захворювання. Загальні принципи надання медичної допомоги особам літнього віку. Особливості фармакотерапевтичної допомоги пацієнтам літнього віку.

Надання паліативної допомоги дітям: клінічні, біоетичні та організаційні проблеми.Актуальність проблеми надання паліативної допомоги дітям у світі та в Україні. Організаційні особливості надання паліативної допомоги дітям. Дитячі Центри паліативної допомоги: світовий та національний досвід.

Тема 12. Допомога в кінці життя: планування і останні дні життя.

Психічна дієздатність і прийняття рішень. Планування допомоги в кінці життя. Останні дні життя. Лікування цукрового діабету в кінці життя. Заходи, спрямовані на збереження комфорту в кінці життя. Преагональний стан. Професійні та особисті питання. Потреби, які виникають в фінальному періоді життя. Духовна підтримка невиліковних хворих. Евтаназія. Психологічні, соціальні та духовні аспекти при роботі з невиліковними хворими. Підтримка сім'ї в період хвороби пацієнта та в період утрати.

Тема 13. Заходи профілактики і контролю внутрішньолікарняних інфекцій. Поняття лікувально-охоронного режиму, його елементи і значення для пацієнтів.

Якою може бути внутрішньолікарняна інфекція. Що спричиняє ВЛІ. Яких санітарно-гігієнічних та протиепідемічних заходів вжити для профілактики інфекцій.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових тем	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	у тому числі		
лекції		практ	с.р.	
1	2	3	4	7
Кредит 1.				

Тема 1. Основні принципи та методи паліативної і симптоматичної допомоги.	6		2	2
Тема 2. Етичні, психосоціальні, релігійні і культурні проблеми паліативної та хоспісної медицини	8		2	4
Тема 3. Психологічні аспекти, духовні питання і переживання тяжкої втрати.	8	2	2	4
Тема 4. Боротьба з болем.	8	2	2	4
Разом	30	4	8	14
<i>Кредит 2.</i>				
Тема 5. Синдром хронічної втоми. Синдром анорексії/кахексії. Депресія та психічні розлади у онкологічних хворих.	6		2	4
Тема 6. Типові клінічні симптоми в паліативній та хоспісній медицині.	8	2	4	4
Тема 7. Паліативна онкологія. Надання паліативної та хоспісної допомоги пацієнтам із злоякісними новоутвореннями.	8		2	4
Тема 8. Психологічні та психотерапевтичні аспекти паліативної та хоспісної медицини. Симптоматичне лікування психічних і неврологічних порушень	8	2	2	4
Разом	30	4	10	16
<i>Кредит 3.</i>				
Тема 9. Закономірності розвитку та перебігу хронічних невиліковних хвороб, концепція якості життя.	6		2	4
Тема 10. Паліативна допомога хворим з інфекційними захворюваннями. Надання паліативної та хоспісної допомоги пацієнтам із ВІЛ/СНІД та туберкульозом	6	2	2	4
Тема 11. Особливості надання паліативної допомоги пацієнтам поважного віку. Основи геронтології. Основні завдання геріатричної допомоги в Україні. Допомога дітям.	6	2	2	4
Тема 12. Допомога в кінці життя: планування і останні дні життя.	6		2	2
Тема 13. Заходи профілактики і контролю внутрішньолікарняних інфекцій	6	2	2	4
Разом	30	6	10	18
Усього годин	90	14	28	48

5. Теми практичних занять

Назви змістових тем	усього
1	2

Кредит 1.	
Тема 1. Основні принципи та методи паліативної і симптоматичної допомоги.	2
Тема 2. Етичні, психосоціальні, релігійні і культурні проблеми паліативної та хоспісної медицини	2
Тема 3. Психологічні аспекти, духовні питання і переживання тяжкої втрати.	2
Тема 4. Боротьба з болем.	2
Разом	8
Кредит 2.	
Тема 5. Синдром хронічної втоми. Синдром анорексії/кахексії. Депресія та психічні розлади у онкологічних хворих.	2
Тема 6. Типові клінічні симптоми в паліативній та хоспісній медицині.	4
Тема 7. Паліативна онкологія. Надання паліативної та хоспісної допомоги пацієнтам із злоякісними новоутвореннями.	2
Тема 8. Психологічні та психотерапевтичні аспекти паліативної та хоспісної медицини. Симптоматичне лікування психічних і неврологічних порушень	2
Разом	10
Кредит 3.	
Тема 9. Закономірності розвитку та перебігу хронічних невиліковних хвороб, концепція якості життя.	2
Тема 10. Паліативна допомога хворим з інфекційними захворюваннями. Надання паліативної та хоспісної допомоги пацієнтам із ВІЛ/СНІД та туберкульозом	2
Тема 11. Особливості надання паліативної допомоги пацієнтам поважного віку. Основи геронтології. Основні завдання геріатричної допомоги в Україні. Допомога дітям.	2
Тема 12. Допомога в кінці життя: планування і останні дні життя.	2
Тема 13. Заходи профілактики і контролю внутрішньолікарняних інфекцій	2
Разом	10
Усього годин	28

6. Самостійна робота

Назви змістових тем	усього
1	2
Кредит 1.	
Тема 1. Основні принципи та методи паліативної і симптоматичної допомоги.	2
Тема 2. Етичні, психосоціальні, релігійні і культурні проблеми паліативної та хоспісної медицини	4
Тема 3. Психологічні аспекти, духовні питання і переживання тяжкої втрати.	4

Тема 4. Боротьба з болем.	4
Разом	14
Кредит 2.	
Тема 5. Синдром хронічної втоми. Синдром анорексії/кахексії. Депресія та психічні розлади у онкологічних хворих.	4
Тема 6. Типові клінічні симптоми в паліативній та хоспісній медицині.	4
Тема 7. Паліативна онкологія. Надання паліативної та хоспісної допомоги пацієнтам із злоякісними новоутвореннями.	4
Тема 8. Психологічні та психотерапевтичні аспекти паліативної та хоспісної медицини. Симптоматичне лікування психічних і неврологічних порушень	4
Разом	16
Кредит 3.	
Тема 9. Закономірності розвитку та перебігу хронічних невиліковних хвороб, концепція якості життя.	4
Тема 10. Паліативна допомога хворим з інфекційними захворюваннями. Надання паліативної та хоспісної допомоги пацієнтам із ВІЛ/СНІД та туберкульозом	4
Тема 11. Особливості надання паліативної допомоги пацієнтам поважного віку. Основи геронтології. Основні завдання геріатричної допомоги в Україні. Допомога дітям.	4
Тема 12. Допомога в кінці життя: планування і останні дні життя.	2
Тема 13. Заходи профілактики і контролю внутрішньолікарняних інфекцій	4
Разом	18
Усього годин	48

7. Методи навчання

При організації навчального процесу з даної дисципліни використовуються методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

- в аспекті передачі і сприйняття навчальної інформації: словесні (розповідь, лекція, бесіда); наочні (ілюстрація, демонстрація); практичні (досліди, вправи, реферати).

- в аспекті логічності, мислення: пояснювально-ілюстративні; репродуктивні; проблемного викладу; індуктивні та дедуктивні; частково-пошукові; дослідницькі.

- в аспекті управління навчанням: навчальна робота під керівництвом викладача; самостійна робота.

8. Методи контролю

Контрольні заходи, які проводяться в університеті визначають відповідність рівня набутих студентами знань, умінь та навичок вимогам нормативних документів щодо вищої освіти і забезпечують своєчасне коригування навчального процесу. Протягом семестру проводиться поточний контроль. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів за визначеною темою

(навчальним елементом). Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та студентами, управління навчальною мотивацією студентів. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як викладачем – для коригування методів і засобів навчання, – так і студентами – для планування самостійної роботи. Поточний контроль проводиться у формі усного опитування, письмового експрес-контролю, виступів студентів при обговоренні теоретичних питань, а також у формі тестування. Система оцінювання сформованих компетентностей студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи.

Поточне оцінювання знань студентів здійснюється на семінарських, практичних заняттях під час усного опитування, розгляду ситуацій, виконання практичних завдань та ін. за такими критеріями:

- розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;

- ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни; ознайомлення з рекомендованою літературою, чинною нормативною базою, а також статтями у періодичних виданнях, в яких висвітлені питання, що розглядаються;

- вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді практичних ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків у процесі виконання завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

- логіка, структура, стиль викладання матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки;

- правильність виконання практичних завдань.

Самостійна робота студентів з дисципліни повинна забезпечити:

- системність знань та засобів навчання;

- володіння розумовими процесами;

- мобільність і критичність мислення;

- володіння засобами обробки інформації;

- здібність до творчої праці.

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних і лабораторних заняттях.

Одним із головних аспектів організації самостійної роботи є розробка форм і методів організації контролю за самостійною роботою студентів.

Навчальний матеріал дисципліни, передбачений робочим навчальним планом для засвоєння студентом в процесі самостійної роботи, вноситься на підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні аудиторних навчальних занять.

Підсумковий контроль забезпечує оцінку результатів навчання студентів певного освітньо-кваліфікаційного рівня на проміжних або заключному етапах їх навчання. Він включає семестровий контроль – іспит.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Розподіл балів, які отримують студенти під час аудиторних занять та самостійної роботи впродовж семестру, наведений в таблиці 1.

Під час іспиту застосовується наступна шкала оцінювання:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Питання для підготовки до підсумкового контролю

1. Порядок надання та завдання служби паліативної та хоспісної допомоги.
2. Організація первинної та загальної паліативної і хоспісної допомоги в амбулаторних та стаціонарних умовах.
3. Хоспіс, основні завдання хоспісу.
4. Основні цілі, принципи і методи паліативної допомоги в онкологічній практиці.
5. Обґрунтування переходу від радикального до паліативного лікування.
6. Концепція й основні відмінності паліативної медичної допомоги.
7. Поняття «невиліковна хвороба».
8. Організаційні основи паліативної допомоги в онкологічній практиці в хоспісі й амбулаторних умовах.
9. Етичні, психосоціальні, релігійні і культурні проблеми паліативної допомоги.
10. Принципи відносин меичної сестри з хворим та його родичами, методи надання паліативним хворим психологічної, соціальної, духовної та моральної підтримки.

11. Забезпечення якості життя хворих.
12. Діагностика і класифікація болю.
13. Боротьба з болем, діагностика різних видів болю, психологічні фактори, які впливають на сприйняття болю,
14. Фармакологічні засоби і методи знеболення.
15. Організація знеболення в амбулаторних та стаціонарних умовах.
16. Розлади травної системи які вимагають паліативного та симптоматичного лікування.
17. Основні клінічні прояви порушень травної системи, викликаних пухлиною, її ускладненнями і методами лікування, які потребують медикаментозного лікування
18. Методи лікування нудоти та блювоти.
19. Методи лікування діареї.
20. Методи лікування відсутності апетиту, втрати маси тіла, штучне харчування.
21. Розлади травної системи які вимагають паліативного та симптоматичного хірургічного лікування.
22. Методи лікування непрохідності стравоходу, непрохідності шлунка, непрохідності товстої кишки.
23. Методи лікування перфоративних ускладнень травного тракту, непрохідності травного тракту.
24. Догляд за пацієнтами зі стомами.
25. Методи штучного харчування.
26. Медикаментозні методи корекції розладів дихання, кашлю, задишки.
27. Профілактика і лікування кровотечі. Медикаментозні методи лікування кровотеч. Лікування анемії і лейкопенії.
28. Медикаментозне і хірургічне лікування обструктивних ускладнень сечовивідної системи.
29. Методи нефротомії, цистостомії, катетеризації сечового міхура.
30. Методи катетеризації сечового міхура.
31. Методи профілактики і лікування лімфодемії, ран та пролежнів.
32. Тактика ведення хворих у термінальному стані.
33. Етичні, психосоціальні, релігійні і культурні проблеми паліативної допомоги.
34. Принципи взаємовідношень медичної сестри з хворим та його родичами.
35. Методи розвитку та підтримка волонтерського руху в галузі паліативної та хоспісної допомоги;
36. Методи оцінки якості життя хворих та визначення основних чинників, які впливають на нього.
37. Забезпечення якості життя онкологічних хворих.
38. Методи збереження фертильності онкологічних хворих.
39. Методи профілактики гепатотоксичності після проведення різних методів протипухлинного лікування. Класифікація цитостатичних препаратів з потенційно високою гепатотоксичністю.
40. Введення онкологічних хворих під час пандемії COVID-19. Можливість продовження протипухлинного лікування. Вакцинація.

11. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Актуальні питання паліативної та хоспісної допомоги у практиці сімейного лікаря: посібник / [Вороненко Ю.В., Шекера О.Г., Губський Ю.І. та ін.]. - К.: Заславський А.Ю., 2017. - 208 с.
2. Губський Ю.І. Паліативна та хоспісна допомога: навчальний посібник. Київ: «Нова книга», 2018. – 392 с
3. Губський Ю. І., Хобзей М. К. Фармакотерапія в паліативній та хоспісній медицині. Клінічні, фармацевтичні та медико-правові аспекти // Монографія. Київ, Здоров'я. – 2011 р. 352 с.
4. Догляд за пацієнтами хоспісної служби / Ред. Л. І. Андрійшин. – Благодійний фонд Мати Тереза в Івано-Франківській області. – Івано-Франківськ, 2007. – 64 с.
5. Паліативна медицина: підручник / В.Й. Шатило, П.В. Яворський. — К.: ВСВ «Медицина», 2010. — 200 с.
6. Паліативна та хоспісна допомога: підручник / [Вороненко Ю.В., Губський Ю.І., Князевич В.М., та ін.] за ред. Вороненка Ю.В., Губського Ю.І. - Вінниця: Нова книга, 2017. - 392 с.
7. Феценко Ю. І. Паліативна та хоспісна допомога хворим на туберкульоз; навчальний посібник: Київ: ВСВ «Медицина». 2017. – 128с

Додаткові:

1. Паліативна та хоспісна допомога: підручник/ Ю. І.Губський – «Нова Книга», 2017.
2. Симптоматична та підтримуюча терапія в онкології / Ковальов О.О., «САММИТ-КНИГА», Запоріжжя 2020
3. Зовсім не страшна книга. Про життя, смерть і все, що поміж ними / Упоряд. Анастасія Леухіна. — Київ: Дух і літера, 2020 . — 368 с
4. Бронова В. Паліативна допомога: правове регулювання / В. Бронова // Довідник головної медичної сестри. - 2017. - N 8. - С.5-13
5. Бронова В. Паліативна допомога: правове регулювання / В. Бронова // Управління закладом охорони здоров'я. - 2017. - N 7. - С.15-24

12 . Інформаційні ресурси:

1. Міністерство охорони здоров'я - <http://www.moz.gov.ua/ua/portal/>
2. Клінічна онкологія / Архів номерів / clinicaloncology.com.ua/
3. Вікіпедія - <http://uk.wikipedia.org>
4. UpToDate – <http://www.uptodate.com/home>
5. Access Medicine - <http://accessmedicine.mhmedical.com>
6. PubMed - <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/>
7. CancerMedicine – вільний доступ на www.ncbi.nih.gov (далі – EnterPubMed, далі – SearchBooks – CancerMedicine).